

Buletin informativ

Proiectul PACE Local: Administrație Publică Locală, Implicare Cetățenească

Ianuarie - Martie 2026

- Start Rețeaua Ambasadorilor Locali pentru Integrare Europeană. Primele activități dedicate administrațiilor locale
- Primele clustere antrenate în amalgamarea voluntară beneficiază de sprijin din partea Suediei prin intermediul proiectului PACE Local
- Comunitățile au nevoie de informare constantă despre procesul de integrare europeană

- Rețeaua Ambasadorilor Locali pentru Integrare Europeană are nevoie de capacități mai puternice pentru a contribui eficient la integrarea europeană a comunităților locale
- O nouă lege va reglementa participarea autorităților publice din Republica Moldova în GECT
- Protecția mediului – prioritate majoră a Uniunii Europene. Ce este relevant pentru Moldova?

Start Rețeaua Ambasadorilor Locali pentru Integrare Europeană.

Primele activități dedicate administrațiilor locale

Peste 80 de primari și reprezentanți ai administrației publice locale din toate raioanele Republicii Moldova au dat start, pe 19 februarie, activităților Rețelei Ambasadorilor Locali pentru Integrare Europeană, o inițiativă lansată de CALM, cu sprijinul proiectului moldo-suedez PACE Local.

Rețeaua își propune să devină o platformă activă de implicare a autorităților publice locale în procesul de integrare europeană, astfel încât vocea comunităților să fie reflectată în reformele și negocierile cu Uniunea Europeană. În același timp, membrii acesteia vor contribui la promovarea și aplicarea bunelor practici europene în dezvoltarea localităților din întreaga țară, consolidând rolul administrațiilor locale în parcursul european al Moldovei.

Recent a fost organizat primul atelier de lucru dedicat transformării digitale a administrației publice locale, desfășurat de SALAR International, prin proiectul PACE Local, în parteneriat cu CALM. Atelierul a reunit primari și specialiști din administrația publică locală pentru a analiza oportunitățile și provocările digitalizării serviciilor publice, precum și pașii necesari pentru modernizarea administrației și îmbunătățirea serviciilor oferite cetățenilor.

Discuțiile au evidențiat rolul esențial al instrumentelor digitale în crearea unor servicii publice mai accesibile, mai rapide și mai eficiente, adaptate nevoilor reale ale comunităților. Evenimentul a inclus atât prezentarea experienței Suediei în dezvoltarea administrației publice locale și furnizarea serviciilor publice eficiente, cât și un exercițiu practic prin care participanții au evaluat serviciile publice locale și instrumentele digitale utilizate de primării.

În cadrul atelierului a fost creat Grupul de Lucru dedicat digitalizării serviciilor publice locale, care va pilota și analiza eficienta serviciilor locale digitalizate, pentru a sprijini autoritățile publice centrale și locale în dezvoltarea și implementarea unor servicii moderne, aliniate bunelor practici europene.

Primele clustere de comunități antrenate în amalgamarea voluntară beneficiază de sprijin din partea Suediei

Primele clustere de autorități publice locale au semnat acorduri de colaborare cu proiectul moldo-suedez PACE Local, implementat de SALAR International și susținut de Guvernul Suediei, pentru acordarea sprijinului în dezvoltarea comunităților implicate în procesul de amalgamare voluntară. Cele două clustere: Sculeni-Taxobeni, din raioanele Ungheni și Fălești, și Calfa-Roșcani-Telița, din raionul Anenii Noi, reunesc în total 10 localități, cu peste 8.500 de locuitori, care și-au exprimat intenția de a-și dezvolta comunitățile prin procesul de amalgamare voluntară.

Clusterelor selectate de PACE Local vor beneficia de asistență financiară, tehnică și mentorat în valoare de 80.000 de euro fiecare. Sprijinul acordat va susține elaborarea proiectelor tehnice și documentelor strategice, necesare pentru accesarea fondurilor de finanțare și implementarea proiectelor investiționale de dezvoltare a localităților membre. Inițiativa susține administrațiile locale în efortul lor de a deveni mai eficiente, mai bine organizate și mai capabile să ofere servicii publice de calitate, în conformitate cu bunele practici europene.

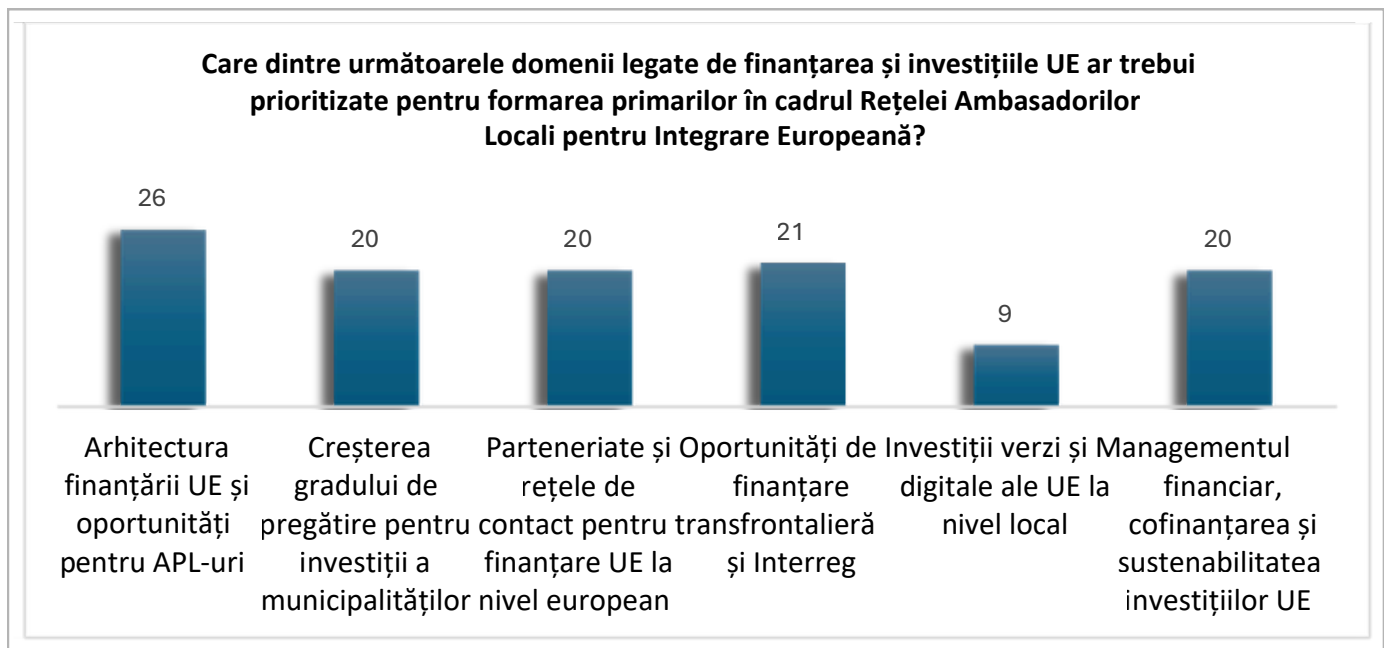
Activitățile prevăzute de acordurile de colaborare vor începe în perioada imediat următoare și includ elaborarea expertizelor în management local, a documentelor de planificare locală și a proiectelor tehnice pentru construcția sistemelor de aprovizionare cu apă și a rețelelor de canalizare, implementarea soluțiilor de eficiență energetică, digitalizarea serviciilor publice. Acestea vor contribui la atragerea investițiilor, dezvoltarea capacităților funcționarilor locali și consolidarea guvernanței locale.

În luna următoare, SALAR International, în cadrul proiectului PACE Local urmează să anunțe un nou apel de selectare a clusterelor de comunități din diferite regiuni ale țării, interesate să se dezvolte prin sinergia eforturilor în cadrul amalgamării voluntare.

Rețeaua Ambasadorilor Locali pentru Integrare Europeană are nevoie de capacități mai puternice pentru a contribui eficient la integrarea europeană a comunităților locale

Unul dintre obiectivele Rețelei Ambasadorilor Locali pentru Integrare Europeană, care și-a lansat recent activitățile, este sporirea capacităților primarilor și ale angajaților din primării, astfel încât aceștia să poată participa activ în procesul de integrare europeană. Totodată, se urmărește ca interesele autorităților publice locale să fie luate în considerare în procesul de avansare a integrării europene, precum și valorificarea oportunităților de finanțare naționale și europene.

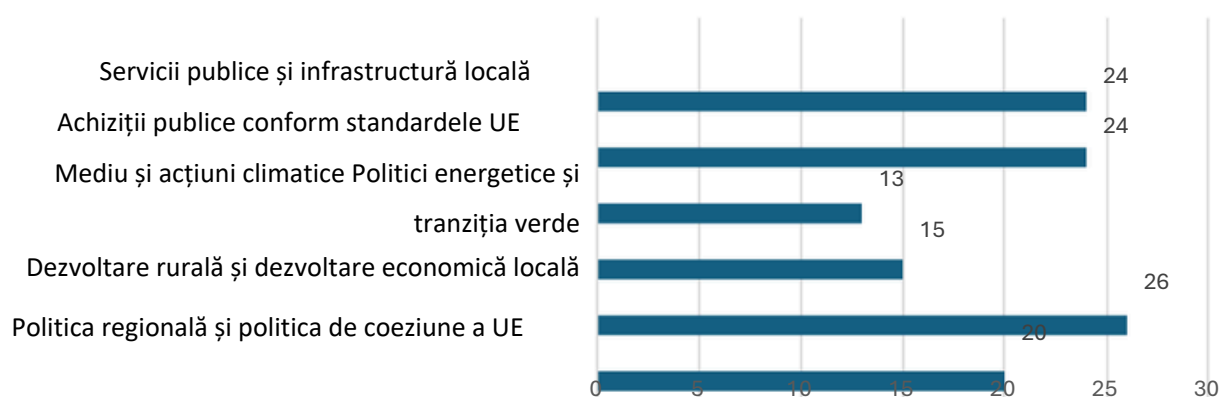

Pentru a identifica domeniile-cheie în care sunt necesare instruirii în primării, PACE Local: Administrație Publică Locală, Implicare Cetățenească a evaluat necesitățile de formare atât ale primarilor, cât și ale angajaților din administrația publică locală. Aproximativ 80 de membri au avut posibilitatea să indice domeniile considerate critice pentru autoritățile publice în contextul integrării europene.

În urma analizei răspunsurilor, constatăm că primarii sunt interesați să cunoască mai mult despre domeniile acquis-ului comunitar cu impact asupra activității autorităților locale, cum ar fi politica regională și politica de coeziune a UE; dezvoltarea rurală și dezvoltarea economică locală; politicile energetice și tranziția verde; protecția mediului și schimbările climatice; achizițiile publice, serviciile publice și infrastructura locală. De asemenea, edilii sunt interesați să aprofundeze standardele UE privind buna guvernare, transparența și participarea civică a cetățenilor în dezvoltarea comunităților, precum și incluziunea socială.

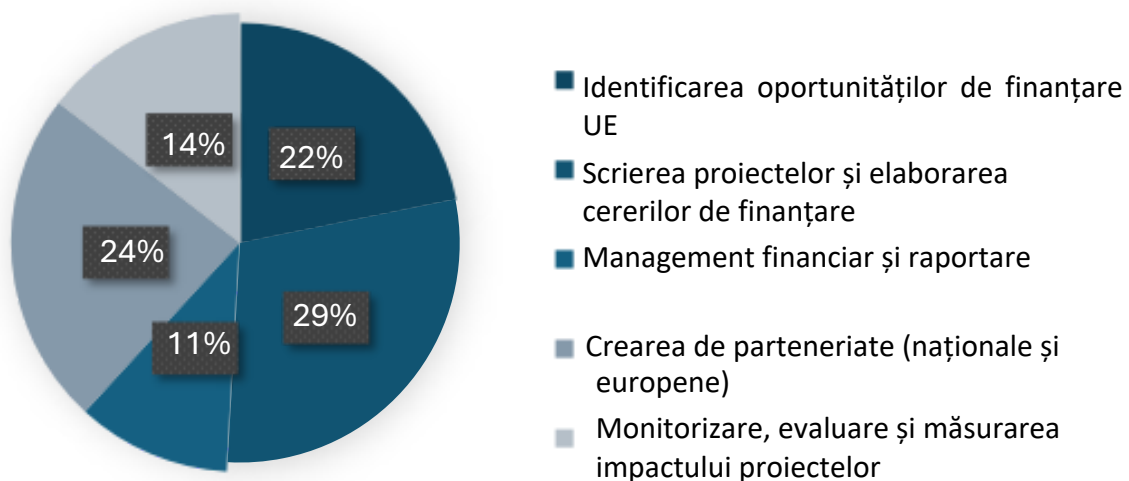
Angajații primăriilor consideră aceleași teme foarte importante, pentru a putea contribui în mod real la construirea Europei în comunitățile rurale.

În ce domenii ale acquis-ului UE considerați că primarii au nevoie de instruire suplimentară?

Totodată, aceștia își doresc să-și dezvolte capacitățile de atragere a fondurilor investiționale naționale și europene. În acest context, ei solicită instruiți în domenii precum scrierea proiectelor, crearea de parteneriate, identificarea oportunităților de finanțare, precum și evaluarea, monitorizarea și măsurarea impactului proiectelor implementate.

În ce domenii legate de fondurile și investițiile UE considerați că instruirea suplimentară a angajaților primăriilor ar fi cea mai utilă?

Pornind de la necesitățile menționate atât de primari, cât și de angajații primăriilor, proiectul PACE Local a elaborat un program complex de activități. Acesta include instruiți, precum și schimburi de experiență la nivel național și internațional, care vor contribui la consolidarea capacităților autorităților locale, la creșterea eficienței administrării localităților și la alinierea comunităților la standardele europene.

Comunitățile au nevoie de informare constantă despre procesul de integrare europeană

Republica Moldova avansează ferm în procesul de integrare europeană, fiind susținută în acest demers de către țările membre. Însă, la fel de importantă este susținerea din interiorul țării, implicarea și sprijinul fiecărui cetățean. Deși moldovenii recunosc că există tot mai multe informații publice care prezintă și explică structura UE, responsabilitățile instituțiilor europene, precum și beneficiile statutului de stat membru al UE, persistă încă teme care generează frici în rândul cetățenilor.

Primarii și angajații din primării, membri ai Rețelei Ambasadorilor Locali pentru Integrarea Europeană, au recunoscut într-un sondaj realizat recent de PACE Local că, în comunitățile în care activează, locuitorii continuă să vehiculeze mituri despre UE. De exemplu, majoritatea membrilor rețelei susțin că unii cetățeni cred că Moldova va fi obligată, odată devenită stat membru al UE, să accepte căsătoriile între persoane de același gen, că străinii vor cumpăra toate terenurile din țară sau că bisericile ortodoxe vor fi închise. Aceste percepții confirmă necesitatea continuării informării în comunități cu privire la UE.

Este însă îmbucurător faptul că reprezentanții autorităților locale asociază Uniunea Europeană cu bunăstare, educație de calitate, infrastructură modernă, pace, securitate și locuri de muncă bine plătite. În acest context, platforma Ambasadorilor Locali pentru Integrare Europeană își propune să contribuie la promovarea unei comunicări eficiente și la implicarea activă a cetățenilor în procesul de integrare europeană. Rolul autorităților publice locale în informarea comunităților despre integrarea europeană și despre Uniunea Europeană este esențial, mai ales în condițiile în care numeroase studii arată că 51% dintre moldoveni au încredere în autoritățile locale și regionale.

PACE Local va sprijini în continuare eforturile de informare a comunităților despre Uniunea Europeană și despre pașii parcurși de Republica Moldova în drumul său european. Membrii rețelei au venit și cu sugestii privind cele mai accesibile canale de informare pentru cetățeni. Pe primul loc se află platforma Facebook, urmată de TikTok. De asemenea, locuitorii preferă discuțiile directe și evenimentele comunitare, unde pot interacționa cu persoane care le pot răspunde la întrebări și le pot explica mai clar aspectele legate de UE și perspectivele Moldovei ca stat membru al UE.

O nouă lege va reglementa participarea autorităților publice din Republica Moldova în Grupările Europene de Cooperare Teritorială

Un proiect de lege elaborat de Parlamentul Republicii Moldova cu sprijinul proiectului moldo-suedez PACE Local, finanțat de Guvernul Suediei prin intermediul Sida, va reglementa participarea autorităților din țară la Grupările Europene de Cooperare Teritorială (GECT), un instrument juridic al Uniunii Europene, creat pentru a facilita cooperarea directă între autoritățile publice din diferite state.

În contextul procesului de integrare europeană, consolidarea cadrului legislativ și a capacității instituționale de participare la mecanismele europene de cooperare este un pas esențial pentru dezvoltarea regională și locală, precum și pentru valorificarea oportunităților de finanțare externă.

Noua lege, examinată în prezent de Comisia parlamentară pentru administrație publică și dezvoltare regională, va stabili reguli clare pentru ca autoritățile publice din Republica Moldova să poată colabora direct cu parteneri din statele membre ale Uniunii Europene și din alte țări. Astfel, aprobarea noii legi va permite lansarea de proiecte comune și atragerea de finanțări europene pentru dezvoltarea comunităților.

Proiectul de lege specifică competențele autorităților naționale în procesul de aprobare și monitorizare a implicării entităților din Republica Moldova,

precum și regulile privind contribuțiile financiare și responsabilitățile aferente. Totodată, noua lege va reglementa inclusiv participarea autorităților publice în cadrul GECT Est Gate, lansat recent de autorități din România, Bulgaria, Republica Moldova și Ucraina.

GECT este un instrument al Uniunii Europene care sprijină cooperarea transfrontalieră, transnațională și interregională. Reglementate prin Regulamentul (CE) nr. 1082/2006, aceste grupări au personalitate juridică proprie, ceea ce le permite să gestioneze fonduri, semneze contracte și să implementeze proiecte concrete. O GECT poate include parteneri din cel puțin două state membre ale UE, precum și din țări candidate. Printre partenerii GECT se pot număra autorități locale (primării, consilii raionale), autorități regionale, instituții publice, întreprinderi sau organizații de interes public, precum și asociații ale autorităților publice.

Pentru autoritățile publice, beneficiile de participare în cadrul GECT țin de acces mai ușor la programe europene precum Interreg (România–Republica Moldova, Bazinul Mării Negre, Dunărea, Interreg Europe); oportunități de finanțare din programe ca Erasmus+, Horizon Europe, LIFE sau Digital Europe; dezvoltarea capacităților în managementul proiectelor; parteneriate directe cu instituții din Uniunea Europeană.

Protecția mediului – prioritate majoră a Uniunii Europene. Ce este relevant pentru Moldova?

Protecția mediului reprezintă una dintre prioritățile majore ale comunității europene, fiind esențială atât pentru protejarea sănătății umane, cât și pentru menținerea unui mediu curat și prevenirea costurilor economice inutile asociate degradării acestuia. Statele membre au obligația legală de a implementa corect și integral politicile și legislația de mediu ale Uniunii Europene. Potrivit estimărilor UE, aplicarea completă a acestor norme ar putea genera economii de aproximativ 180 de miliarde EUR anual, prin reducerea costurilor legate de sănătate și a celor directe asupra mediului.

În ceea ce privește gestionarea deșeurilor, Uniunea Europeană a stabilit trei termene-limită importante pentru ca țările membre să-și alinieze procesele la cerințele de mediu, care au un impact direct și asupra activității autorităților locale:

- ✓ 2025: reciclarea a 55% din deșeurile municipale;
- ✓ 2030: atingerea unei rate de reciclare de 60%;
- ✓ 2035: maximum 10% din deșeuri vor putea fi depozitate la gropile de gunoi, ceea ce face esențială colectarea separată a deșeurilor.

Aceste cerințe sunt obligatorii din punct de vedere legal, iar nerespectarea lor poate atrage penalități financiare.

Pentru implementarea acquis-ului comunitar în domeniul deșeurilor, autoritățile locale și regionale joacă un rol esențial. Cu toate acestea, ele sunt adesea vulnerabile în acest proces și necesită sprijin pentru transpunerea cerințelor europene în proceduri și acțiuni concrete la nivel local.

În general, principalele provocări cu care se confruntă autoritățile sunt:

- elaborarea și implementarea unei strategii coerente de gestionare a deșeurilor, inclusiv a planurilor specifice la diferite niveluri administrative;
- instituirea unor sisteme eficiente de colectare separată și sortare pentru diverse fluxuri de deșeuri;
- crearea unor instalații adecvate pentru tratarea și eliminarea deșeurilor;
- asigurarea unui sistem de aplicare și control;

- dezvoltarea unei cooperări eficiente, atât între autoritățile locale, cât și între nivelurile locale, regionale și naționale;
- identificarea surselor de finanțare pentru dezvoltarea și modernizarea infrastructurii necesare gestionării durabile a deșeurilor;
- insuficiența de date și respectarea cerințelor extinse de monitorizare;
- consolidarea capacității administrative la nivel local și regional (resurse financiare, informații și expertiză tehnică);
- asigurarea transparenței și a participării publicului.

Semnarea în 2014 a Acordului de Asociere cu UE a deschis pentru Moldova o nouă etapă în perfecționarea și actualizarea cadrului legal de mediu, dar și alinierea acestuia cu acquis-ul comunitar al UE, cu accent pe acțiuni ce vizează mediul înconjurător:

- guvernanța și evaluarea impactului asupra mediului (EIM);
- educația și instruirea;
- răspunderea pentru mediul înconjurător;
- combaterea infracțiunilor legate de mediu; cooperarea transfrontalieră;
- accesul la informațiile legate de mediu, procesele de luare a deciziilor și procedurile administrative și de control jurisdicțional eficiente;
- taxele și impozitele de mediu; sistemele de monitorizare și informare în domeniul mediului;
- inspecțiile și aplicarea legii;
- armonizarea unor legi la cerințele UE și instrumentele internaționale.

Acesta constituie un reper important pentru reformarea cadrului de reglementare al Moldovei și alinierea acestuia cu acquis-ul comunitar al UE.

Fiți alături de noi

**Proiectul PACE Local:
Administrație Publică Locală,
Implicare Cetățenească**

<https://www.linkedin.com/company/pace-local>

<https://www.facebook.com/PACELocalMoldova>